

การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านกูป ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

USE OF ACCOUNTING INFORMATION FOR ADMINISTRATION OF COMMUNITY
PRODUCT MANUFACTURERS: CASE STUDY OF WATER HYACINTH WEAVE
GROUP AT BAN KUB SUB-DISTRICT, HAN SANG SUB-DISTRICT,
BANG PAHAN DISTRICT, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

เพ็ญญา หวังที่ชอบ, สุภลักษ์ จงรักษ์

Pennapa Wangtichob, Supaluk Jongruk

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: pennapa@aru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพทั่วไปของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนในปัจจุบัน 2. ศึกษาจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ชุมชน และ 3) ศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ และการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวาบ้านกูป ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปของกลุ่มในการใช้ข้อมูลทางการบัญชี พบว่าการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ในปัจจุบัน จะใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายจะใช้การกะประมาณ มีความสามารถในงานบัญชีเล็กน้อย 2. การคำนวณจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ และ 3. การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ และการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม พบว่า จะมีสินค้าที่เป็นที่นิยม 5 แบบ ได้แก่ 1) กระเป่าสะพายข้าง (ใบเล็ก) มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 80 บาท ราคาขาย 150 บาท จุดคุ้มทุน 50 ใบ 2) กระเป่าถือทรงเขียนหมาก มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 180 บาท ราคาขาย 300 บาท จุดคุ้มทุน 30 ใบ 3) กระเป่าถือสำหรับใส่เอกสาร มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 170 บาท ราคาขาย 290 บาท จุดคุ้มทุน 45 ใบ 4) ตะกร้าทรงกลม ขนาด 8 X 12 นิ้ว มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 100 บาท ราคาขาย 180 บาท จุดคุ้มทุน 45 ใบ และ 5) ตะกร้าทรงกลม ขนาด 15 X 20 นิ้ว มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 120 บาท ราคาขาย 200 บาท จุดคุ้มทุน 45 ใบ

คำสำคัญ: การคำนวณต้นทุน; จุดคุ้มทุน; ผลิตภัณฑ์ชุมชน; กำหนดราคาขาย

Abstract

Objectiveness Of this research article were: 1. To study the general condition of accounting information in the management of community product manufacturers at present. 2. To study the break- even point of community products. and 3. To study the product capital cost for determining the appropriate selling price. Methodology was the qualitative research, data were collected from key informants, purposefully selected from Ban Kub water hyacinth products Subdistrict, Han Sang Subdistrict, Bang Pahan District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province by in-depth-interviewing.

Findings were as follows: 1. General condition of the group in the use of accounting information, current product cost analysis used the approximate method no-break-even analysis The sales price was determined using estimation with little accounting skill, 2. Calculating the break-even point of the product, and 3. Analyzing the product cost. and setting reasonable selling prices. There were 5 popular types of water hyacinth products. Including 1) A shoulder bag (small) cost per unit 80 baht, selling price 150-baht, break-even point 50 pieces. 2) A bag in the shape of a betel nut. cost per unit was 180 baht, selling price was 300 baht, break-even point 30 pieces. 3) Carrying bag for documents, handbag cost per unit was 170 baht, selling price was 290 baht, break-even point was 45 pieces. 4) Round basket size 8 X 12 inches, cost per unit was 100 baht, selling price was 180 baht, break-even point was 45 pieces. and 5) Round basket size 15 X 20 inches. Cost per unit was 120 baht, selling price was 200 baht, break-even point was 45 pieces.

Keywords: Cost calculation; Break-even point; Community products; Set selling price

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ทั้ง 3 ด้าน จะต้องสมดุลกัน และรากฐานที่ลึกที่สุดของทั้ง 3 ด้านนี้ ก็คือ คน เพราะคนเป็นทรัพยากรสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ จะพัฒนาคนอย่างไรให้มีแนวคิด มีกรอบแนวคิดให้พัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน หลักคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานไว้ จะเป็นแนวทางสำคัญที่ ‘ทำให้ชีวิตของแต่ละคน มีความปลอดภัย มีความเจริญ มีความสุข’

และเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนนี้ไม่ใช่หน้าที่ของรัฐบาลแต่เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน ดังพระบรมราโชวาทที่ว่า ‘ถ้าทุกคนยึดมั่นว่า เราต้องช่วยกันและต้องพยายามที่จะปฏิบัติงานของตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตด้วยความตั้งใจดี ด้วยความเอาใจใส่ดีในหน้าที่ของตน เชื่อได้ว่าส่วนรวมจะอยู่ได้ อย่างมั่นคงและถาวรแน่’ (หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, 2564)

การสร้างควมยั่งยืนให้กับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด เพราะจุดประาะบางมีหลายจุดในเรื่องขององค์ความรู้ใหม่ รวมถึงวิสาหกิจชุมชนจำนวนไม่น้อยที่ต้องประสบปัญหาในการประกอบธุรกิจหลายประการ คือการขาดองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการ การตลาด แรงงาน เทคโนโลยีการผลิต รวมถึงด้านการเงินและการบัญชีนั้น โดยเฉพาะทางด้านบัญชี ที่ยังมีการจัดทำบัญชีอย่างไม่เป็นระบบ การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง การกำหนดราคาขายของผลิตภัณฑ์ที่ไม่สมเหตุสมผล ส่งผลให้บางครั้งเกิดการขาดทุนขึ้นได้ รวมไปถึงการวางแผนและตัดสินใจในอนาคตอีกด้วย (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2564)

ข้อมูลทางการบัญชีถือเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของธุรกิจในอนาคต การตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ โดยจะประเมินจากข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของรายงานวิเคราะห์ต่าง ๆ หากมีข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง ทำให้สามารถพัฒนากิจการให้เจริญก้าวหน้าได้

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรในสถาบันการศึกษาที่มีการดำเนินการกิจการหลักที่สำคัญตามยุทธศาสตร์ คือ การพัฒนาท้องถิ่นตามพระราโชบาย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2571) นั้น ได้รับผิดชอบพื้นที่กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านกูป ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการลงพื้นที่และจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นกับสมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน พบปัญหาว่ายังต้องการความรู้และความเข้าใจทางด้านบัญชีในเรื่องการจัดทำระบบบัญชีต้นทุน การกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดยเฉพาะการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนทางด้านบัญชี จึงสนใจที่จะศึกษาด้านต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน รวมถึงการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนและเป็นการส่งเสริมสนับสนุนชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ด้วยการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้อง รวมถึงเพื่อกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดการยกระดับผลิตภัณฑ์ด้านต้นทุน และราคาขายทำให้เศรษฐกิจชุมชนเกิดการพัฒนามาสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนจนเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ชุมชน
3. เพื่อศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านกูป ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ประธานกลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่ม และผู้จัดทำบัญชี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อรวบรวม สรุปข้อมูลการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) คณะผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาดังต่อไปนี้
 - 1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน
 - 1.2 การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้ปัจจุบัน
 - 1.3 การวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อหาจุดคุ้มทุน
 - 1.4 การวิเคราะห์ต้นทุนและกำหนดราคาขายที่เหมาะสม
 - 1.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยไปสอบถามสำรวจข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนหนึ่งและค้นคว้าทางเว็บไซต์ของหน่วยงานอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งได้แก่ พัฒนาชุมชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมถึงข้อมูลการผลิต ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย และสรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนและการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิต และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการคำนวณ การบรรยาย และสรุปผลการวิจัย โดยสูตรในการคำนวณ มีดังนี้

1. สูตรการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต (เบญจมาศ อภิสิริภิญโญ, 2550 หน้า 17)

1.1 ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิต

2. สูตรการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดยใช้กำไรส่วนเกิน (ศศิวิมล มีอำพล, 2550 หน้า 5-9)

$$2.1 \text{ จุดคุ้มทุนเป็นหน่วย} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{กำไรส่วนเกินต่อหน่วย}}$$

$$2.2 \text{ จุดคุ้มทุนเป็นบาท} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

3. สูตรการวิเคราะห์ราคาขาย (ศศิวิมล มีอำพล, 2550 หน้า 5-9)

3.1 กำหนดราคาขายจากต้นทุนผันแปร

$$\text{ราคาขาย} = \text{ต้นทุนผันแปร} + (\text{อัตราส่วนเพิ่ม} \times \text{ต้นทุนผันแปร})$$

3.2 กำหนดราคาขายจากต้นทุนรวม

$$\text{ราคาขาย} = \text{ต้นทุนรวม} + (\text{อัตราส่วนเพิ่ม} \times \text{ต้นทุนรวม})$$

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน การกำหนดจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ และการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย และสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปของกลุ่มในปัจจุบัน พบว่า มีนางสุณี ทูลศิลป์ เป็นประธานกลุ่ม ประสพการณ์ในการทำงาน 20 ปี สมาชิกในกลุ่ม 20 คน ลักษณะการผลิตเป็นการผลิตเอง ลักษณะการขายเป็นการขายปลีก การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในปัจจุบัน จะใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายจะทำการกะประมาณ มีความสามารถในงานบัญชีเล็กน้อย การวิเคราะห์ต้นทุนปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมตามหลักการบัญชีต้นทุน

2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์ 5 ใบ เมื่อนำต้นทุนคงที่มาคำนวณจุดคุ้มทุนของแต่ละผลิตภัณฑ์ พบว่า 1) กระเป๋าสะพายข้าง (ใบเล็ก) จะต้องขายให้ได้

จำนวน 50 ใบ จึงจะคุ้มทุน 2) ตะกร้าทรงกลม ขนาด 8 X 12 นิ้ว และตะกร้าทรงกลม ขนาด 15 X 20 นิ้ว จะต้องขายให้ได้ จำนวน 45 ใบ จึงจะคุ้มทุน 3) กระเป๋าถือทรงเขียนหมาก และ กระเป๋าถือสำหรับใส่เอกสาร จะต้องขายให้ได้ จำนวน 30 ใบ จึงจะคุ้มทุน

3. การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน และการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม โดย ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา มีสินค้าที่เป็นที่นิยม 5 แบบ ได้แก่ 1) กระเป๋าสะพายข้าง (ใบเล็ก) การวิเคราะห์ต้นทุนกระเป๋าสะพายข้าง (ใบเล็ก) มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 120 บาท ราคาขาย 150 บาท จะมีกำไร 30 บาท 2) กระเป๋าถือทรงเขียนหมาก การวิเคราะห์ต้นทุนกระเป๋าถือทรงเขียนหมาก มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 180 บาท ราคาขาย 300 บาท จะมีกำไร 120 บาท 3) กระเป๋าถือสำหรับใส่เอกสาร การวิเคราะห์ต้นทุนกระเป๋าถือสำหรับใส่เอกสาร มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 170 บาท ราคาขาย 290 บาท จะมีกำไร 110 บาท 4) ตะกร้าทรงกลม ขนาด 8 X 12 นิ้ว การวิเคราะห์ต้นทุนตะกร้าทรงกลม ขนาด 8 X 12 มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 100 บาท ราคาขาย 150 บาท จะมีกำไร 50 บาท และ 5) ตะกร้าทรงกลม ขนาด 15 X 20 นิ้ว การวิเคราะห์ต้นทุน ตะกร้าทรงกลม ขนาด 15 X 20 มีต้นทุนต่อหน่วยใบละ 120 บาท ราคาขาย 200 บาท จะมีกำไร 80 บาท

อภิปรายผลการวิจัย

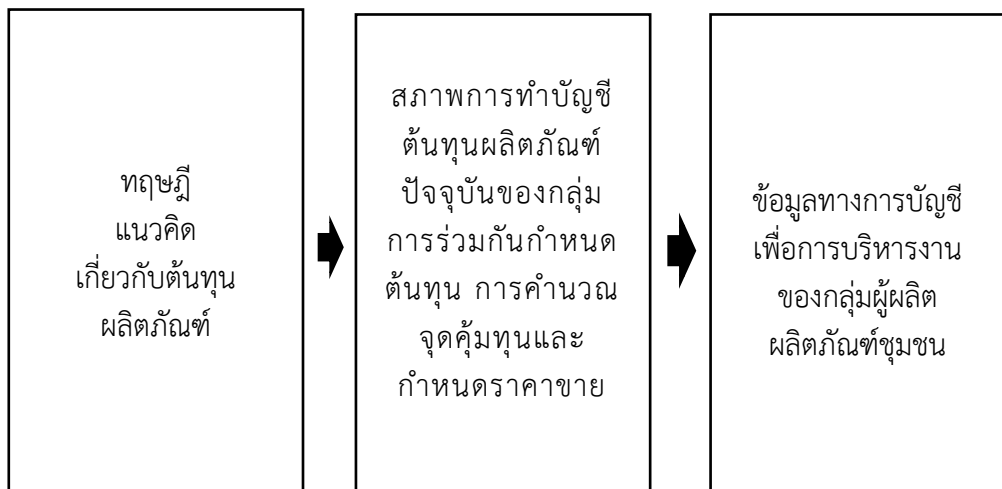
จากผลการวิจัย กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านกูป มีสภาพทั่วไปของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการของกลุ่มในการวิเคราะห์ต้นทุนไม่ถูกต้อง ไม่ครอบคลุมกับหลักการบัญชีต้นทุน มีความสามารถในการวิเคราะห์ต้นทุนเล็กน้อย สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ เสงี่ยมและคณะ (2558) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า ศักยภาพในการจัดทำบัญชีและระบบบัญชีต้นทุน มีการทำถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน มีความสามารถในการบัญชีเล็กน้อยถึงปานกลาง การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย โดยการประมาณ ซึ่งไม่ครอบคลุมระบบบัญชีต้นทุนตามหลักการบัญชีที่ถูกต้อง ในส่วนของการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มยังไม่ครบถ้วน ไม่มีการวิเคราะห์แยกประเภทต้นทุน ตามหลักการบัญชีต้นทุน สอดคล้องกับกิ่งกน รัตนมณี และคณะ (2562) ได้ศึกษาการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดตรัง โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความครบถ้วนในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในจังหวัดตรัง ตามหลักการบัญชีต้นทุน และเพื่อศึกษาการกำหนดราคาขาย เปรียบเทียบกับต้นทุนที่แท้จริง ผลการศึกษาพบว่ารายการต้นทุนส่วนใหญ่ที่ทางกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ไม่ได้นำมาคำนวณรวมเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ ด้วยวิธีการต้นทุนเต็ม ได้แก่ ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิตประเภท ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 63 ผลิตภัณฑ์ มีจำนวน 23 ผลิตภัณฑ์ คำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ครบถ้วนตามหลักการบัญชีต้นทุน และอีก จำนวน 40 ผลิตภัณฑ์คำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วน เมื่อ

พิจารณาผลการศึกษากำหนดราคาผลิตภัณฑ์ พบว่าส่วนใหญ่มีการกำหนดราคาขายโดยเปรียบเทียบจากคู่แข่งส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์จำนวน 25 ผลิตภัณฑ์ กำหนดราคาขายไว้ต่ำกว่าต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นจึงมีผลขาดทุนขึ้นต้น.

ในส่วนของ การคำนวณจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้นพบว่าสินค้าบางประเภทยังมีการกำหนดราคาขายที่ต่ำเกินไป รวมถึงในส่วนของต้นทุนของวัตถุดิบทางตรงของผลิตภัณฑ์นั้นชุมชน มีราคาค่อนข้างสูงเนื่องจากต้องซื้อจากภายนอกและนำมาผลิต สอดคล้องกับงานวิจัยของพลอยไพลิน บุญฤทธิ์มนต์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์หวด: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จักสานบ้านหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ผลิตภัณฑ์หวดกลุ่มจักสานบ้านหมากหญ้า มีต้นทุนวัตถุดิบที่ส่งผลต่อกำไรสุทธิไม่มากนัก ผู้ประกอบการควรปลูกไม้พางเอง เพื่อที่จะลดต้นทุนในวัตถุดิบหลัก เพื่อเพิ่มปริมาณสินค้ามากขึ้น โดยไม่ได้เพิ่มค่าใช้จ่ายมาก เนื่องจากลงทุนในการปลูกไม้พางลงทุน เพียงครั้งเดียวจึงจะคุ้มกว่าไปซื้อไม้พางกับพ่อค้าคนกลาง

การกำหนดราคาขายโดยเปรียบเทียบกับต้นทุน สรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาใช้การกำหนดราคาโดยพิจารณาจากคู่แข่งรายอื่นเปรียบเทียบ ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงและนำต้นทุนการผลิตสินค้ามาใช้ประกอบในการกำหนดราคาขาย แต่ยังไม่ถูกหลักบัญชีต้นทุน ทำให้การตั้งราคาขายต่ำส่งผลให้ได้กำไรน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล จงพิทักษ์สกุล และดวงรัตน์ โพธิ์เงิน (2563) ที่กล่าวว่า กลุ่มผู้ผลิตยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบันทึกการบัญชี ขาดความสามารถในการคำนวณต้นทุนที่ถูกต้อง ส่งผลให้การกำหนดราคาขายที่ยังไม่ถูกหลักต้นทุน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 รูปแบบองค์ความรู้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงาน

จากแผนภาพสามารถอธิบายองค์ความรู้ได้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ เป็นการนำความรู้ในเชิงทฤษฎีถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้อง
2. การศึกษาสภาพการทำบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ปัจจุบันของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน การมีส่วนร่วมของสมาชิก ในการจำแนกต้นทุน กำหนดต้นทุน คำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคาขายและการคำนวณจุดคุ้มทุน ทำให้กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ทราบต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง การกำหนดราคาขายที่เหมาะสม และทราบจุดคุ้มทุนเพื่อกำหนดเป้าหมายในการขาย ส่งผลให้กลุ่มผู้ผลิตสร้างความได้เปรียบกับคู่แข่งเมื่อรู้ต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง สามารถควบคุมต้นทุนได้ ทำให้กำหนดราคาขายได้ถูกต้องเหมาะสม
3. กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน สามารถนำความรู้มาใช้ในการวางแผน ควบคุม กำกับ ตัดสินใจ เช่น วางแผนควบคุมต้นทุนการผลิต วางแผนในการกำหนดเป้าหมายยอดขาย การตัดสินใจรับคำสั่งซื้อพิเศษ ที่นอกเหนือจากการผลิตปกติ ทำให้กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนมียอดขายเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น กำไรเพิ่มขึ้น สามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรม เรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน การจำแนกต้นทุน และการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน
2. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรจัดทำระบบบัญชีต้นทุนด้วยคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่เหมาะสมให้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน
3. ประธานกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนควรจัดให้มีผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ความสามารถจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่องและเอกสารข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนควรมีการเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ การกำหนดราคาขาย การกำหนดกำไรที่ต้องการ เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการดำเนินธุรกิจและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อธุรกิจได้
2. ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีการเรียนรู้เกี่ยวกับบัญชีต้นทุน และการจัดทำบัญชีด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการดำเนินงาน สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในเชิงธุรกิจได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยบริบทของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า การจัดทำบัญชี คำนวณต้นทุน โดยใช้ระบบมือ (Manual) และใช้เอกสารทางบัญชีเป็นสมุดรายรับรายจ่ายเพียงเล่มเดียว ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกนก รัตนมณี และคณะ. (2562). การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดตรัง. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 15(1), 75-84.
- ณัฐพล จงพิทักษ์สกุล และดวงรัตน์ โพธิ์เงิน. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนและการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มบ้านคลองทราย: ตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(5), 147-152.
- เบญจมาศ อภิสทธิภิญโญ. (2550). *การบัญชีต้นทุน 1*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- พลอยไพลิน บุญฤทธิ์त्मนต์ และคณะ. (2563). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์หวด : กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จักสานบ้านหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี* (รายงานการวิจัย). อุดรธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศศิวิมล มีอำพล. (2550). *การบัญชีเพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท อินโฟโมนิ่ง จำกัด.
- ศิริรัตน์ เข็งเส็ง และคณะ. (2558). *การวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน: อาหารและสมุนไพร*. กรุงเทพฯ: การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53 : สาขาศึกษาศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2562). *เศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ*. สืบค้น 30 เมษายน 2564, จาก <https://www.codi.or.th>
- หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. (2562). *เปิด 5 ปัญหาเศรษฐกิจที่ประชาชนคาดหวังให้รัฐบาลเร่งจัดการ*. สืบค้น 17 เมษายน 2564, จาก <https://www.thaipost.net>